UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Liij. de curie annexis in clero, vel monasterio recipie[n]dis vel no[n]. Et ibi p[ro]bat q[ua]re curiales [et] aliter obligati ordina[n]di non sunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

a ¶ Metropoli. In propria ciuitate conſecrandus eſt metropolitanus: vt hic, ꝛ.lxiij.diſt.metropolitano. b ¶ Conſenientibus. hic habes q̄ metropolitanus cōſecrandus eſt a ſuffraganeis: vt.lxvj.diſtin.cap.j. extra de temp.ordi.ſi archiepiſcopus.et in auf.de eccle. ti.§.j. col.ix. Argu. contra.xxiiij.q.j. pudenda. vbi dicitur q̄ a papa ſit conſecrandꝰ. ſed primū eſt de iure: papa tamē iam preſcripſit cōtra ius illō.

Qui vero. ¶ Caſꝰ. Supra in proximo capitulo dicit̄ q̄ qui per gradus eccleſiaſticos non aſcenderunt, non debent eſſe epiſcopi. cuius verbi occaſione ſupponit̄ hic lij. diſtinct. in qua oſtenditur q̄ ſi q̄s pretermiſſo ordine minori aſcenderit ad maiores non ſuperbia, ſed negligentia: abſtinere debet a maioribus donec pretermiſſum ordinē ſuſcipiat.

Solicitudo. ¶ Caſꝰ. Quidam clericus ordine ſubdiaconatus pretermiſſo negligētia potius q̄ʒ cōtemptu, factus eſt diaconꝰ et preſbyter. quare queſiuit Conſtantienſ. epiſcopꝰ an poſſet in officio diaconi vel p̄ſbyteri miniſtrare. Et reſpondet Alexand. Tandiu ceſſet ab officio ſacerdotali, donec in proximo quatuor temporum ieiunio recipiat ſubdiaconatum.

c ¶ Subdiaconatus. Uidetur ergo q̄ aliquis promouetur in ſacerdotem qui nullum habuit ordinem: vt laicus qui fit ſacerdos ſecundum hug. ſed huic ob.xl.diſt. ſicut. † et extra de preſ. non bapti. veniens. Sed contra extra de cle.per ſal.promo.ca.vnico.epiſcopus autē non poteſt eſſe niſi fuiſſet ſacerdos: ‡ vt extra de exceſ. prela.ex literis. in fin. de hoc dixi. xl.diſtinct. ſicut. Si vero non baptizatus promoueretur vel chriſmaretur, nullum reciperet ſacramentum: quia baptiſmus eſt ianua ſacramentorum: vt.xxxij.diſtinctio.§.verum. niſi enim poſitum ſit fundamentum, nihil poteſt ſuperedificari: vt.j.queſt.j.cum paulus. Et eſt argu. q̄ prepoſteratio facti non vitiat factum. Argu.contra.vij.queſt.j.nihil. xxiij.diſt.quorundam.de conſe.diſt.iiij.omnis. Jo.Sol. dicas q̄ laicus recipit ordinem ſacerdotij, et etiam epiſcopatus: † quia character imprimitur ſi cōferatur in forma eccleſie ab eo qui poteſtatem habet: vt extra de cleri.per ſal.p̄mo. c.j. et hoc dummodo ſit baptizatus: nec decre. illa ex literis, in aliquo contradicit. B.

Curiales aūt. ¶ Caſus. Aſſignatis.ꝺ.quatuor rationibus in lj. diſt. in ca. deſignata. ꝛ in cap. preterea. et in.c.j. quare curiales a promotione repelluntur, ſubiungit.liij.diſ. in qua aſſignat q̄n tam rationem: q2 ſcilicet nō voto religionis fiunt eccleſiaſtici, ſed vt officiorum ſuorū ratiocinia fugiant.

d ¶ Curiales. hic aſſignat tertiā cauſam quare curiales non promouentur. Jo.

Legem. ¶ Caſus. hoc capi. diuiditur in duas partes. In prima parte oſtendit Grego. q̄ qui militie vel qui rationibus ſunt publicis obligati: nec in clero, nec in monaſterio ſuſcipi debent quia vitā ſeculi nolūt fugere, ſed mutare. cum eodem modo viuant in eccleſia ſicut in ſeculo: et hoc probatur per legem mauricij imperatoris. ſʒ ſi voluerint cauſa religionis intrare monaſteriū, non recipiantur niſi prius a publicis ratiocinijs fuerint abſoluti. In ſecunda parte que incipit ibi, Si qui vero: dicitur q̄ milites non ſunt proprie in monaſterijs ſuſcipiendi, niſi vita eorum ſubtiliter inueſtigetur: ꝛ per triennium in habitu laicali fuerint probati.

e ¶ Legem quam piiſſimus. Nota qualiter ex ſequenti facto et precedenti probatur medium: vt.xxviij.diſtin. quia. Nam ex bona vita precedente et ſequente preſu-

ſtitutus. Epſ autē cōprouincialis ibi ↄſecrādꝰ eſt vbi metropolitanꝰ elegerit. Metropolitanus autē nō niſi in ciuitate metropoli[a] a cōprouincialibꝰ ibidē ↄueniētibꝰ[b]. ¶ Si qs autē deinceps ↄtra p̄dicta vetita canonū ad ſacerdotij gradū indignus aſpirare ↄtēderit: cū ordinatoribꝰ ſuis adepti honoris periculo ſubiacebit.

¶ Diſtinctio.lij.

Qui vero pretermiſſis aliquibꝰ gradibus nō ſuperbia ſed negligētia ad maiorē aſcenderit gradum: tādiu a maioribꝰ abſtineat, quouſq̧ cōgruo tēpore pretermiſſos accipiat.

Unde Alexan.ij. ſcribit Grimaldo Conſtantienſi epō.

¶ De eo q ſubdiaconatꝰ ordine poſtpoſito diaconꝰ et preſbyter eſt ordinatus.

Solicitudo dilectionis tue ſtuduit conſulere vtrū portator iſtarū literarum diaconatꝰ ꝛ preſbyteratꝰ officiū idoneꝰ ſit peragere, necne, cum ad id prepoſtero curſu ſubdiaconatus[c] ordine poſtpoſito negligentia potiꝰ q̄ʒ ſuperbia cognoſcatur aſcēdiſſe. vnde nos conſulendo charitati tue mandamus vt ab officio ſacerdotali eum p̄hibeas donec proximo quatuor temporum ieiunio ſubdiaconatꝰ miniſterium ſibi rite imponas: et ſic deinceps ad maiora officia eum redire concedas.

¶ Diſtinctio.liij.

Curiales[d] aūt (vt ſupra ſcriptū eſt) ideo ordinari p̄hibētur, q2 frequenter dum ab eccleſia repetuntur, plurima incōmoda eccleſia ↄſequit̄: vel q2 iidē curiales non voto religionis, ſed vt officiorū ſuorū ratiocinia fugiāt, ad eccleſiā ſe trāſferūt.

Unde Grego. pa. ſcribit lib. viij. regiſtri oībus epīs de lege Mauricij auguſti.

¶ Quare ſit conſtitutū ne curiales ordinentur.

Legē quā[e] piiſſimꝰ imperator dedit (ne fortaſſe hi q̄ militie vel ratiōibꝰ ſunt publicis obligati, duz cauſarū ſuarū periculū fugiūt, ad eccleſiaſticū habitum veniāt, vel in monaſterijs cōuertant̄) veſtre ſtudui fraternitati tranſmittere, ob hāc maxime cauſam, q̄ hi q̄ ſecl'i actiōibꝰ iplicati ſunt, in clero eccl'ie prepoſtere ſuſcipiēdi nō ſunt: ‡ q2 dū in eccl'iaſtico habitu non diſſimiliter q̄ʒ prius vixerāt, viuūt, nequaq̧ ſtudēt ſeculū fugere, ſʒ mutare. q̄ ſi etiā tales q̄ monaſterium petunt, ſuſcipiendi nullo modo ſunt, niſi prius a ratioci-

Metropolitanus in p̄pria ciuitate eſt cōſecrandus.

Archiepiſcopus a q̄ libus eſt cōſecrādus.

Sacerdos q̄s non efficitur ſine alijs ordinibꝰ.

† Ubi ʒ rio ſtā: duz eſt ſʒ hu.

‡ Idem ſentit Hug. et Lau.

† Si intelligas q̄ primo recipiat ſacerdotiū ꝛ pꝰ epatū, verū dicit. alʼs falſū ē: q2 nec i epatu i primit̄ character ſm quoſdā. Sʒ alij ↄ̄ar. ex de renun. pꝰ trāſlationem §. vlti. vbi de hoc ex̄ ꝺ ordi. ab epo q̄ renū. epi.c.j. Archi.

‡ Adde q̄ no. ꝺ. di.lj. in ſū. i gl. vnica.

mūr mediū.ſ.ꝙ bono zelo petierit habitū monachalē.
a ¶ Ex militaribus. Milites non impedit religio ſacramenti: quia ꝛ clerici ſacramento tenentur epiſcopis: vt xxiij.diſt.ꝗꝗ.et tamē eis inuitis poſſunt intrare religionem.xix.queſtio.ij.due.

epiſcopus ordinet ſeruum aliquem, niſi prius eorū voluntas acceſſerit qui in eo ſeruo ſibi aliquid vendicant poteſtatis: ne poſtea in ſeruitutem redigatur: cum immunis eſſe debeat ab omni vinculo qui caſtris dominicis applicatur.

Religionis aſperitas in q̄ habitu probāda ē.

b ¶ In ſuo. No. ꝙ in ſuo habitu q̄ſqȝ probandus eſt, vt hic, et.liiij.diſt. multos. ꝛ extra de regul. ſuper eo.et xvij.q.ij.ſi quis incognitus. Dicunt tamen quidā ꝙ potius in monachali habitu probādus ſit: quia non ſolum alij ipſum probabunt, ſed etiā ipſe probabit aſperitatem ordinis ꝛ habitus ipſorū: qđ non poteſt facere i ſua veſte. Joan. Sed certe licȝ iura quedam dicant ꝙ in ꝓprio habitu ſit probandus quis, ꝯſuetudo tamē ſe in cōtrariū habet, ꝛ decre. etiam contradicit. extra de reg. ſtatuimus.

† Ubi de hoc videas.

‡ Not. ho.qđ dt hu. ꝙ ſi vita ꝛ cōditio hois ſit nota ꝓbak per annū. ꝛ ſic loq̄k ꝑce. ca. gonſaldus. Si ꝟo cōditio nota eſt, ſed vita ignota tūc per biēnium: ꝛ ſic loq̄k ꝑce. ca. monaſterijs. ꝙ ſi vtraqȝ.ſ. cōditio et vita ſit ignota, vel ſaltē cōditio: tūc ⁊triēniū eſt ſpectandum. et ſic loq̄k ꝑce.c.ſi q̄s ignotus. et iſtud.c. legē. et.j.di.ꝓxi.multos. Archi.

nijs publicis fuerint abſoluti.
¶ Si q̄ vero ex militaribꝰ[a] viris annumerari i monaſterijs feſtināt, non ſunt temere ſuſcipiēdi, niſi vita eoꝝ ſubtiľr inq̄ſita fuerit: ꝛ iuxta normā regularē in ſuo[b] habitu per triēniū[c] ꝓbati, tūc monaſticū habitum deo authore ſuſcipiāt.

¶ Diſtinctio.liiij.

Erui[a] autē ordinari prohibentur, niſi a ꝓprijs dominis libertatē legitimā conſequantur.

Unde Leo eps̄ ſcribit omnibus epiſcopis.

¶ Seruus ad clericatus officium non promoueatur.

Nullus epoꝝ ſeruum alterius ad clericatꝰ officiū ꝓmouere preſumat, niſi forte eorum[e] petitio aut volūtas[f] acceſſerit qui aliq̄d[g] ſibi in eo vēdicāt poteſtatȝ. debet eñ eſſe immunis ab alijs, qui diuine militie eſt aggregandus: vt a caſtris dñicis quibus aſcribik, nomen eiꝰ nullius neceſſitatis vinculis abſtrahatur.

Item ex ꝯcilio Triburienſi.

¶ De ſeruili cōditione nullus ad ſacros ordines deueniat.

Nulli de ſeruili conditione ad ſacros ordines promoueantur, niſi prius a ꝓprijs dominis legitimā libertatem conſequantur: cuius libertatis charta ante ordinationem in ambone publice[h] legak: et ſi nullus contradixerit, rite cōſecrabuntur. Porro ſeruus non canonice conſecratꝰ poſtq̄ȝ de gradu ceciderit[i] eiꝰ ꝯditionis ſit cuius fuerat ante gradum.

Ex concilio Magūtinēſi capitulo.viij. Palea.

c ¶ Per triēniū. Incognitus ꝓbabitur per trienniū vt hic, ꝛ.vij.qō.ij. ſi quis incognitꝰ. ſed laicus cognitꝰ vel clericus ignotus per biēnium.xix.q.iij.monaſterijs. clericus notus per annum.xvij.queſt.ij.gonſaldꝰ. † vel forte notus ſtatim poteſt recipi.extra de regu.ad apoſtolicam. Sed hodie non debet, per decre. Alexā.iiij.extra eo.non ſolum. In cruce ſignatis ſtatuitur dimidius annus.extra de regu.c.j.‡

Erui. ¶ Hec diſtinct. diuiditur in quinqȝ partes. In prima principaliter tractatur de ſeruis non ordinandis: quod probatur per.x. authoritates ſanctorum. Secunda ibi: hoc tunc. Tertia ibi: ſi ſeruus abſente. Quarta ibi: de ſeruis. Quinta ibi: quod autem. Joan. de fan.

a ¶ Serui. Primo oſtendit ꝙ nec priuatorum nec eccleſiarum ſerui ſunt promouendi, niſi libertatem ſint conſecuti. Secundo oſtendit quid iuris ſit ſi aliter ſint ordinati. Tertio qualiter ſerui iudeorū a dominio ipſorum valeant liberari. Nota ergo ꝙ nunq̄ȝ ſeruus priuati eſt promouendus niſi plenam libertatem ſit conſecutus, ita ꝙ nihil iuris retineat in eo dominus: vt.j. ea.quicunqȝ. ꝛ in ca.nullus. Si vero ſunt eccleſiarum, non poſſunt ſimiliter promoueri niſi primo conſequantur libertatem.j.e.ca.iij. eccleſia tamen non poteſt manumittere ſeruos ſuos pleno iure, niſi det prelatꝰ duos eiuſdem meriti.xij.queſt.ij.epiſcopus qui. nec tunc pleno iure manumittit, vt ibidem colligitur. De hoc diſtingue vt extra de ſer. non ordi. eo libentius. ꝛ de reb. ec. nō alie. conſenſus.

Nullus. ¶ Caſus. Prohibet hic Leo papa ne quis

e ¶ Eorū. id eſt iſtius vel illius, diſtributiue. ſufficit enim vnius voluntas ſi plures ſunt dñi: vt inſti. de dona.§.erat olim. C. de cōmuni ſer. manu.l.j.§.ſi autē.
f ¶ Aut volūtas. Etiam ſi tacita: vt.j.ea.ſi ſeruus.
g ¶ Qui aliquid. Argu. ꝙ omnium cōſenſus eſt requirendus quorum iuri in aliquo detrahik: vt hic, ꝛ.lxxx. diſtin. archidiaconum. et extra de offi. deleg. ſuper eo. C. de auc. preſtan. l.vlti. ꝛ.ff. de aqua plu. ar.l.in concedendo.lxvj.diſtin. archiepūs.viij.q̄ſtio.j.licet.

Nulli. ¶ Caſus. Queſitum fuit in concilio Triburienſi vtrū ſeruus ſit promouendus? Et reſpondet ꝙ non niſi prius a domino plenam libertatem conſequatur: chartula cuius libertatis prius in publico legatur: ꝛ ſi nullꝰ cōtradixerit, ordinetur. Si vero aliquis ſeruus per obreptionem fuerit ordinatus, deponatur: ꝛ eiuſdem ſit conditionis cuius ipſe ante fuit.

h ¶ Publice. Argu. ꝙ ſi aliqua ſunt publice facta, ne: poſtmo poſtea auditur contradictor.viij.queſtione.j. licet et c. xvj.diſtinctio.quod dicitis. ꝛ.xij.queſtio.ij. qui ꝛ humanis.ſi. extra quima, accu. poſ. capi. vlt. Argu. contra.xv. q.vj.ca.j.in fi.

i ¶ Ceciderit. ita ſit ſeruus ſicut prius, niſi ſit preſbyter vel diaconus: vt.j.ea.ex antiquis. Sed nunquid gaudebit talis priuilegio clericali quantum ad canonem ſi quis ſuadente.xvij.queſtio.iiij? Argumen. ꝙ non, extra de fo. compe. ca.ij.et.xvij.queſtio.iiij. quis deinceps. Argu. contra.ff. de decu.l.vj. Ad hoc dico ꝙ iſte in omnibus caret priuilegio clericali, preterq̄ȝ in eo ſolo ꝙ non poteſt verberari ſine ſacrilegio: quia illud priuilegium datum eſt clericis non tantum fauore ipſorum, ſed etiam odio laicorum. vnde in odium laicorum vtitur eo; † vt extra de ſenten. excommu. contingit. et ca. vniuerſitatis. ſed alias accuſari poteſt a bigamis, et iudicari a laico: † licet ſecus ſit in clerico depoſito.lxxxj. diſtinctio. dictum. et hoc ideo eſt, quia iſte fecit furtū corporis ſui: vt.C. de ſer. fu.l.j. Item nunquid poteſt contrahere matrimonium? Non: quia noluit: quod facere potuit. extra de conuer. coniug. quidam. Jo. Non credo excommunicatum qui depoſitum percutit: cum ſit priuatus omnibus